

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

2. Aydeniz B., Gruber I. V., Schauf B., Kurek R., et al. A multicenter survey of complications associated with 21,676 operative hysteroscopies. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol.* 2002; 104: 160–4.

3. Palter V. N., Grantcharov T. Virtual reality in surgical skills training. *Surg Clin North Am.* 2012; 90: 605–17.

4. Ng Y. W., Fong Y. F. Get “real” with hysteroscopy using the pig bladder: a “uterine” model for hysteroscopy training. *Ann Acad Med Singapore.* 2013; 42 (1): 18–23.

5. P Panel, M-E Neveu, C Villain, F Debras, H Fernandez, E Debras. Hysteroscopic resection on virtual reality simulator: What do we measure? 2018 Jun;47(6):247–252.

Кіндій Дмитро Данилович,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри пропедевтики
ортопедичної стоматології

Король Дмитро Михайлович,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри пропедевтики
ортопедичної стоматології

Тончева Катерина Дмитрівна,
доктор філософії, асистент кафедри
пропедевтики ортопедичної стоматології

Кіндій Віктор Данилович,
кандидат медичних наук,
асистент кафедри ортопедичної стоматології
з імплантологією

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Полтавський державний медичний університет

Однією із актуальних проблем сучасної стоматологічної освіти є проблема формування професійної компетентності майбутніх лікарів-стоматологів. Нові вимоги до освіти диктують використання нових

підходів та технологій, серед яких перспективним є впровадження технологій та принципів організації навчального процесу, реалізація нових моделей та змісту безперервної освіти, що ґрунтуються на широкому використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Суть нової моделі освіти: зміщення акцентів із традиційних форм навчання — запам'ятовування та заучування, на розвиток у студентів навичок та здібностей до вирішення проблем, а не просто акумулювання знань [1, 2].

Реалізація компетентнісного підходу повинна передбачати широке використання у навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять (комп'ютерних симуляцій, ділових та рольових ігор, розбір конкретних ситуацій, психологічні та інші тренінги) у поєднанні з позааудиторною роботою з метою формування та розвитку професійних навичок здобувачів вищої освіти, тобто спирається на інноваційні освітні технології.

Одним з напрямків стоматологічної освіти, що найбільш динамічно розвивається, особливо з відпрацювання мануальних навичок і клінічного мислення, є симуляційні технології. Широке поширення інноваційного методу симуляційного навчання дає змогу кардинально покращити підготовку студентів стоматологічних факультетів [3].

Симуляційне навчання є обов'язковим компонентом у професійній підготовці, яке використовує модель професійної діяльності з метою надання можливості кожному здобувачу вищої освіти виконати професійну діяльність або її елемент відповідно до професійних стандартів надання стоматологічної допомоги.

За допомогою симуляційної форми навчання можна повною мірою та реалістично моделювати певну клінічну ситуацію, отримати необхідні теоретичні та практичні знання, відпрацювати конкретні навички, не завдаючи шкоди здоров'ю пацієнта.

Симуляційні методики навчання дозволяють реалізувати компетентнісний підхід до навчання, вони побудовані на можливості здобувача вищої освіти вже в процесі навчання спробувати використовувати отримані знання на практиці, не боючись помилитися і не наражаючи на ризик пацієнтів.

Симуляційні методики навчання передбачають підвищити роль здобувача вищої освіти в освітньому процесі, націленому на досягнення результату (компетенцій), ініціює творчу діяльність, сприяє розвитку інформаційних, комунікативних, навчально-пізнавальних компетенцій та розкриттю особистісного потенціалу здобувачів вищої

освіти, формуванню їхньої самооцінки та самоконтролю. Для викладача це можливість більш об'єктивно підійти до оцінки результатів, простежити динаміку навчальної роботи кожного здобувача вищої освіти з урахуванням його особистісних особливостей, своєчасно скоригувати освітній процес з урахуванням проміжних результатів навчання [3, 4].

Переваги симуляційних методик навчання:

- Клінічний досвід у віртуальному середовищі без ризику для пацієнта.
- Об'єктивна оцінка досягнутого рівня майстерності.
- Не обмежена кількість повторів відпрацювання навички.
- Тренінг у зручний час незалежно від роботи клініки.
- Відпрацювання навичок при рідкісних та життєзагрозних патологіях.
- Частина функцій викладача перебирає на себе віртуальний тренажер.
- Знижено стрес при перших самостійних маніпуляціях.

Для правильного функціонування симуляційного навчання необхідно дотримання принципів ефективної технології навчання та наступних організаційних принципів:

1. Інтеграція симуляційного навчання у діючу систему професійної освіти на всіх рівнях.
2. Наявність законодавчої бази, у якій міститься норма про допуск до роботи (навчання) з пацієнтами, а також перелік обов'язкових компетенцій за стоматологічними спеціальностями, які потребують першочергової організації імітаційного навчання.
3. Модульна побудова програми імітаційного навчання.
4. Об'єктивність атестації на основі затверджених стандартів, на відповідність критеріям та з проведенням документування результатів педагогічного контролю.
5. Єдина система оцінки результатів симуляційного навчання (для всіх організаторів, які використовують дані симуляційні методики).
6. Наявність системи підготовки персоналу (викладачів, інструкторів), що забезпечують симуляційне навчання.

Симуляційне навчання побудовано на таких принципах:

1. Етапність — освоєння практичних навичок та умінь йде від простого до складного, повторюючись на більш високому рівні реалістичності. Навчання починається з найпростіших фантомів та закінчується на високотехнологічних фантомних симуляційних комплексах.

2. Модульність — навчальна програма ділиться на навчальні модулі, кожен із яких будується за принципом досягнення певного рівня практичних навичок чи умінь у конкретному напрямі. Завершення програми навчального модуля та перехід до наступного можливі лише за умови освоєння практичних навичок та умінь до автоматизму. Результат має бути підтверджений об'єктивними параметрами під час тестування на фантомах.

3. Орієнтованість на результат — процес навчання спрямований на набуття практичних умінь та навичок, необхідних для самостійної лікарської діяльності, формування клінічного мислення здобувачів вищої освіти.

4. Мультидисциплінарність — цей принцип побудови навчального процесу дозволяє здійснити комплексний підхід до лікування пацієнта, що є основою формування клінічного мислення майбутнього лікаря-стоматолога.

Критеріями оцінювання здобувачів освіти стоматологічного факультету у плані освоєння різних практичних навичок можна представити наступним чином:

- перший рівень — це базові знання виконання навички;
- другий рівень — знати, як застосувати навичку на практиці;
- третій рівень — вміння показати навичку;
- четвертий рівень — практичне виконання навички у реальній ситуації.

Симуляційний курс навчання має бути інтегрований до існуючих програм підготовки фахівців стоматологічного профілю.

Необхідна інтеграція програми симуляційного навчання з практичною підготовкою в клініці для закріплення отриманих навичок у реальному середовищі на пацієнтах. Формування програм симуляційного навчання має здійснюватися відповідно до переліку загальних, загальнономедичних, універсальних та спеціальних компетенцій з кожної спеціальності, наявність яких необхідно контролювати на кожному з етапів підготовки здобувачів вищої освіти стоматологічного профілю [3,4].

Таким чином, на підставі вище викладеного, можна зробити такі висновки:

1. Найбільш оптимальною формою для опанування практичними навичками є міждисциплінарні симуляційні або фантомні класи на пропедевтичних та випускних кафедрах стоматологічного профілю.

2. Для якісного симуляційного навчання необхідні не лише фантоми, а й найсучасніші стоматологічні інструменти, обладнання та матеріали.

3. Крім фантомів, у роботі симуляційних класів обов'язково повинні використовуватися нативні препарати та віртуальне навчання, що дозволить максимально розширити перелік навичок, що відпрацьовуються.

4. Симуляційні класи кафедр стоматологічного профілю мають бути автономними, мати свій персонал технічної підтримки.

Використання симуляційних технологій дозволяє здобувачам вищої освіти стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів України бути максимальною активною стороною в освітньому процесі, сприяє розвитку навчальної мотивації, самоконтролю, формуванню необхідних майбутньому фахівцю професійних та загальнокультурних компетенцій.

Список літератури

1. Король Д. М., Кіндій Д. Д., Кіндій В. Д., Тончева К. Д. Місце дистанційного навчання та телемедицини при підготовці лікаря-стоматолога. *Матеріали науково-методична конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу»*. Івано-Франківськ, 2022. С. 82.

2. Оджубейська О. Д., Кіндій Д. Д., Король Д. М., Рамусь М. О. Перспективні напрями, здобутки й сучасні тренди розвитку медичної освіти на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології. *Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки»*. Полтава, 2022. С. 221–222.

3. Тончева К. Д., Король Д. М., Тончев М. Д., Водоріз Я. Ю. Симуляційний тренінг як форма підготовки студентів. *Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика»*. Полтава, 2020. С. 223–224.

4. Кіндій Д. Д., Король Д. М., Оджубейська О. Д., Рамусь М. О., Малюченко М. М. Активні методи навчання як засіб формування клінічного мислення студентів молодших курсів стоматологічного факультету. *Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні»*. Полтава, 2019. С. 105–106.

Єгоренко Ольга Сергіївна, Онищенко В'ячеслав Ігорович ШЛЯХИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МЕТОДИКИ «СИМУЛЬОВАНИЙ ПАЦІЄНТ» В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ	306
Журавльова Лариса Володимирівна, Олійник Марія Олександрівна, Федоров Володимир Олександрович, Сікало Юлія Костянтинівна ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ ВІРТУАЛЬНИХ КЛІНІЧНИХ ВИПАДКІВ CASUS В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	309
Замкова Альона Вікторівна, Валіводзь Ірина Петрівна, Молодан Юлія Олегівна ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ФАКТОР ПЕРЕТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	312
Золотарьова Наталія Артемівна, Гуненко Ірина Ігорівна, Бондаренко Ольга Віталіївна СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	316
Ільченко Валентина Іванівна, Сизова Людмила Михайлівна, Шасенко Злата Олексіївна, Ільченко Михайло Миколайович РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОСТІ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ.....	319
Каліцинська Юлія Любомирівна, Гладчук Зіновій Ігорович ВИКОРИСТАННЯ ГІСТЕРОСКОПІЧНОГО СИМУЛЯТОРА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	321
Кіндій Дмитро Данилович, Король Дмитро Михайлович, Тончева Катерина Дмитрівна, Кіндій Віктор Данилович, ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ	323